

De burger als kunst

Een winkel om de samen-
horigheid in een buurt te ver-
sterken, een piramide van
picknicktafels als restaurant
en een groot bord met 'NIET
STOREN' in een weiland;
kunstenaar Martijn Engel-
bregt komt met verrassende
ideeën. Centraal daarin staan
onze reacties. De burger is
deelnemer aan zijn kunst.

"Veel dingen neemt men maar voor
vanzelfsprekend aan, terwijl ze dat soms
absoluut niet zijn. Door middel van mijn
projecten wil ik mensen anders tegen deze
vanzelfsprekendheden aan laten kijken.
Ik wil ze verbazen," vertelt Engelbregt.
Zijn projecten doet hij in het kader van
zijn registratieonderzoeksbureau EGBG
(Engelbregt Gegevens Beheer Groep /
Eens Gegeven Blijft Gegeven), soms in
opdracht of op eigen initiatief. De reacties
van mensen worden geregistreerd.

Bent u illegaal?

Een project van Engelbregt dat veel tumult
heeft opgeleverd, is het in 2003 uitge-
voerde illegalenonderzoek. Er werd hem
gevraagd iets te bedenken voor een week-
end dat in het teken stond van illegalen.
Engelbregt: "Iedereen weet dat er illegalen
in ons land zitten. Deze mensen mogen
er niet zijn. Toch maken we wel gebruik
van ze door ze voor ons te laten werken.
Toen ik me erin ging verdiepen, zag ik
een schatting van hoeveel illegalen er zijn
in Nederland. Ik kwam op het idee om
mensen te vragen of zij illegalen kenden.
Het is natuurlijk onmogelijk om onzicht-
bare mensen te tellen en dat zet aan tot
nadenken."

Engelbregt maakte een enquête met vra-
gen als 'Bent u illegaal?' en 'Van hoeveel
mensen in uw omgeving vermoedt u dat
zij illegaal zijn?' De enquête werd vervol-
gens verspreid in Amsterdam, in de vorm
van een aangifteformulier. De reacties
waren heftig, variërend van heel negatief
tot heel positief. Formulieren werden
verscheurd of volgeklad teruggestuurd en
via de telefoon kreeg hij veel dreigende
en boze reacties. Engelbregt: "Een drietal

NIET STOREN, foto: Joost van den Broek

mensen heeft het aangifteformulier seri-
eus gebruikt om mensen aan te geven."

Niet storen

In augustus 2002 plaatste Engelbregt een
bord van zeventig vierkante meter met de
tekst 'NIET STOREN' in een weiland in

**'Dat ze het bord om
zouden gooien, had
ik niet verwacht.'**

het Kromme Rijngebied. Hij was gevraagd
om een werk te maken voor een toeris-
tische fietsroute. Het bord lokte direct
reacties uit. Mensen stuurden foto's van
zichzelf bij het bord en er kwamen bordjes
in het weiland met protesten tegen het
bord. Uiteindelijk is het zelfs omgegooid.
Een directe belediging van Engelbregts
werk? "Ik nodig mensen altijd uit om te
reageren op mijn werk, daar draait het om.
Van tevoren heb ik natuurlijk wel be-
paalde verwachtingen van de reacties. Dat
ze het bord om zouden gooien, had ik niet
verwacht. De reacties verbaasden zelfs mij
en ja, dan is het project geslaagd."

Piramide, foto: Martijn Engelbregt

de onderburen water te geven, koekjes en
tegeltjes met 'Ik mag niet klagen,' moeten
erfor zorgen dat ruziënde burenen weer
kunnen lachen. De winkel heeft al Am-
sterdam, Utrecht en Den Haag aangedaan.
De volgende bestemming is Rotterdam.

Restaurant Rest

Als onderdeel van de tentoonstelling
Beelden op de Berg, georganiseerd op de
Wageningse Berg, openden Engelbregt en
chefkok Miguel Brugman het openlucht-
restaurant Rest. Met dit restaurant spelen
zij in op problemen als hongersnood en de
stijging van voedselprijzen. "Ondanks het
voedselprobleem gooien we een kwart van
ons voedsel weg. Met dit gegeven wilden
we iets doen en daarom besloten we een
restaurant te maken waar de gerechten ge-
baseerd zijn op restjes," aldus Engelbregt.
Met restjes van de markt, van mensen
thuis, van kantines en onkruid maakt de
kok nieuwe gerechten. Op een piramide
van picknicktafels kunnen gasten nog van
dit eten genieten tot en met 21 september.
Wegens succes denkt Engelbregt er zelfs
over om Rest.-project voort te zetten.

Tekst: Ilse Eggenkamp
www.egbg.nl

Restjesavond

Momenteel heeft Engelbregt nog twee
projecten lopen: de Burenwinkel en Rest.
Engelbregt: "De Burenwinkel speelt in
op de problemen die bestaan tussen
buren." In een oude SRV-wagen worden
honderd producten verkocht, die burenen
elkaar cadeau kunnen doen. Gieters
om de plantjes op het balkon van

Burenwinkel, foto: Ogul Ozvan

Kunst van de Aarde

In 2005 kwam het boek 1001 Reasons
To Love The Earth uit, waarin
1001 kunstenaars uit de hele
wereld door middel van
beeldende kunst laten
zien waarom zij de
aarde beminnen. De
kunstwerken zijn
prachtig, ontroe-
rend, indrukwek-
kend en boeiend.
Iedere editie van
de Krant van de
Aarde tref je op de
cultuurpagina een
werk aan.

Our beautiful friends:
Wij delen 'onze tuin in
de ruimte' met veel mooie
vrienden...
Lee Woods, Engeland

